

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดหน้าที่ของรัฐ โดยให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษา ดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อย ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการ ให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในการดำเนินการให้ประชาชนได้รับ การศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา ตามความถนัดของตน ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีผลทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาโดยมีความมุ่งหมายและหลักการเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ชูชัย อัจฉริย์, 2553, หน้า 1)

สังคมมนุษย์จะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขนั้น เนื่องมาจากความมีระเบียบวินัยในสังคม ซึ่งบุคคลทุกคนจะต้องยึดถือปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่สังคมกำหนดขึ้น ระเบียบวินัยที่ได้กำหนดขึ้นนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่แต่ละคนจะต้องปฏิบัติตาม ถ้าสังคมขาดระเบียบวินัยอาจเกิดความสับสนวุ่นวายได้ ฉะนั้นการสร้างระเบียบวินัยในสังคมจึงจำเป็นต้องวางรากฐานให้กับสมาชิกของสังคมนั้น โดยเฉพาะเด็กซึ่งจะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตให้ได้เรียนรู้แนวทางในการปฏิบัติตนที่ชัดเจน ด้วยความมุ่งมั่นและจริงจังดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่ได้พระราชทานพิมพ์ในหนังสือวันเด็กแห่งชาติประจำปี 2553 เกี่ยวกับวินัยความว่า “เด็กต้องเรียนความรู้ อบรมความดี ผูกัดวินัย ให้มีความพร้อมแต่เยาว์วัย จึงจะมีความสุขความเจริญได้ ทั้งในวันนี้และวันข้างหน้า” (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553)

การที่จะทำให้สังคมเราอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขนั้น คนในสังคมต้องยึดถือปฏิบัติตามกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดขึ้น ควบคู่กับความมีระเบียบวินัย ซึ่งหากขาดระเบียบวินัยแล้ว สังคมอาจเกิดความสับสนวุ่นวายได้ ดังนั้นการสร้างระเบียบวินัยในสังคมจึงจำเป็นต้องวางรากฐานให้กับเด็ก ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต เด็กจึงควรได้รับการปลูกฝังให้เกิดการเรียนรู้แนวทางในการปฏิบัติ เด็กควรได้รับการเรียนรู้อบรม ผูกัดวินัยให้มีความพร้อมตั้งแต่เยาว์วัยจึงจะมีความสุขความเจริญต่อไปในวันข้างหน้า และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวินัย ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง การปกครองและวัฒนธรรม ดังนั้นวินัยจึงเปรียบได้กับหลักธรรมที่คอยควบคุมจิตใจของมนุษย์ให้รู้จักรับผิดชอบชั่วดี และรู้จักประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ โดยรวมเด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งของชาติถ้าเด็กและเยาวชนของชาติในวันนี้ขาดระเบียบวินัยขาดความรับผิดชอบ หรือกล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือขาดการอบรมกล่อมเกล้าในด้านคุณธรรมในการดำเนินชีวิตเพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมแล้วเราจะหวังให้อนาคตของชาติก้าวหน้าไกลไปได้อย่างไร ถ้าสังคมหรือชาติของเรามีคนชั่วเพียงคนเดียวก็ย่อมทำให้กระทบกระเทือนไปถึงทุกคน ทุกจุดในสังคมได้ ฉะนั้นโรงเรียนจึงมีความสำคัญในการเตรียมตัวเด็กให้เติบโตขึ้นเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ให้มีระเบียบวินัย ยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น รู้จักสร้างสวัสดิภาพให้แก่สังคม ส่งเสริมให้รู้จักหาความสุขให้แก่ ส่วนรวม ขจัดความเห็นแก่ตัว มักได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาในสถานศึกษาในปัจจุบันมิได้มุ่งเน้นเพื่อเตรียมคนหรือส่งเสริมคนเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเท่านั้น แต่จัดเป็นไปเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนทั้งทางด้านกำลังกายและกำลังใจ

มีศีลธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม มีระเบียบวินัย เคารพและปฏิบัติตาม กฎหมาย มีความขยันหมั่นเพียร มีความสามารถในการประกอบอาชีพต่างๆ สร้างงาน ให้กับตนเองได้ รู้จักประหยัด มีความนิยมไทย มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรักชาติ ตระหนักในความมั่นคงปลอดภัยของชาติและการมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตาม วิถีทางประชาธิปไตย ซึ่งถือว่ามีความจำเป็นและสำคัญมากสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา อย่างประเทศไทย

การปลูกฝังและเสริมสร้างวินัยให้แก่คนในชาติ จึงต้องดำเนินการอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง และไม่ปล่อยให้เป็นภาระหน้าที่ของรัฐบาลแต่ฝ่ายเดียวเท่านั้น แต่เป็นหน้าที่ ของประชาชนในชาติและทุกฝ่ายจะต้องช่วยเหลือและร่วมมือกัน โดยเริ่มต้นที่เยาวชนซึ่ง เป็นนักเรียนตั้งแต่แรกเกิดและระดับอนุบาลขึ้นไป ด้วยการฝึกฝน อบรมจนเป็นนิสัย และ นำระเบียบวินัยที่ฝึกฝนไว้นั้นออกไปปฏิบัติจริงในชุมชนให้ประพฤติปฏิบัติตน จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็น สำหรับนักเรียนเพราะ “วินัย” เป็นคุณสมบัติที่ส่งเสริมให้ นักเรียนได้ประพฤติดีและเป็นคุณสมบัติพื้นฐานในการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต และวินัย จะเป็นสิ่งที่ช่วยในการเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะวินัยจะเป็นสิ่งที่คอยป้องกันจากสิ่ง ที่รบกวนยั่วยุการเรียนรู้ และทำให้การเรียนรู้ถูกรบกวนน้อยที่สุด

โรงเรียนยังมีหน้าที่สำคัญในการปลูกฝังแนวทางปฏิบัติให้แก่ นักเรียน ให้มีการ ปรับตัวที่ดี ดูแลป้องกันและควบคุมแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำคัญของนักเรียน ซึ่งจะ ช่วยให้ผู้สามารถลดปัญหาพฤติกรรมในด้านความประพฤติของนักเรียนได้ กฎ ข้อบังคับ ระเบียบต่างๆ ตลอดจนวินัยในโรงเรียนได้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม และ พัฒนาบุคลิกภาพที่ดีของนักเรียนให้ควบคุมตนเอง และปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบ กติกา ของสังคมได้อย่างเหมาะสม เพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม

โรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำนวยการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเปิดสอน ในระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา มีนักเรียนทั้งสิ้น 635 คน ข้าราชการ ครูรวม 27 คน ได้กำหนด กฎ ระเบียบ และวินัยขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและ พัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนได้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในขอบเขต และอยู่ในระเบียบวินัยของ โรงเรียน เพื่อให้ นักเรียนอยู่ด้วยร่วมกันได้อย่างมีความสุข ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน จากการสำรวจปัญหาเกี่ยวกับด้านระเบียบวินัยของนักเรียนทำให้ทราบว่า นักเรียนยังขาด วินัยในด้านต่างๆ ในระดับมาก บุคลากรยังมีปัญหา ในการดำเนินการเสริมสร้างวินัยให้กับ

นักเรียน ทั้งในฐานะผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งมีข้อมูลจากการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียนพบว่า นักเรียนยังขาดวินัยในตนเองด้านการตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การยอมรับการกระทำของตนเอง การเคารพสิทธิผู้อื่น การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและแนวปฏิบัติของโรงเรียน

จากข้อมูลสารสนเทศโรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภวย (2558) ในการสำรวจสภาพและปัญหาของผู้ปกครองนักเรียนได้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อย และกระบวนการทำงานของครูยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การสอนยังคงติดอยู่กับบทบาทการสอนและการประเมินผลการเรียนการสอนแบบเดิมๆ มีการดูแลเอาใจใส่ในการแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนน้อยและการสอดแทรกระเบียบวินัยในการเตรียมการสอนในทุกระดับชั้นยังน้อยและขาดเทคนิควิธีการสอนที่ก่อให้เกิดวินัย ผู้เรียนถูกบังคับให้อยู่แต่ในห้องเรียนไม่มีโอกาสไปแสวงหาความรู้นอกห้องเรียน ขาดความสนุกสนานในการเรียน ไม่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ข้อเสนอถึงสาเหตุของพฤติกรรม การขาดวินัยของนักเรียนดังกล่าวหลายประการแต่สาเหตุสำคัญที่ควรได้รับการแก้ไขโดยด่วน คือ ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และวิธีการสร้างวินัยในตัวของนักเรียนน้อย จากการรวบรวมข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคที่จะต้องดำเนินการแก้ไขโดยด่วน คือ การพัฒนาศักยภาพครูให้มีความรู้ความสามารถนำมาพัฒนานักเรียนให้มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความพฤติกรรมอันพึงประสงค์ โดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อตนเองภายในห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ความมีวินัยเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในสังคม ระเบียบวินัยเป็นเสมือนกติกาที่ทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข จึงจำเป็นที่ทุกฝ่ายจะต้องส่งเสริมและพัฒนาความมีวินัยให้ติดเป็นนิสัย ทั้งในขณะที่อยู่ในโรงเรียนและที่บ้าน

ด้วยสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ ได้มองเห็นประเด็นปัญหา และเกิดความสนใจที่จะแก้ไขปัญหา จึงได้ปรึกษากับคณะครูที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานการพัฒนาบุคลากรโรงเรียน โดยการพัฒนาศักยภาพครูในการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน และกำหนดกระบวนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ซึ่งแบ่งได้ทั้งหมดเป็น 4 ขั้นตอน คือ การร่วมกันวางแผน การลงมือปฏิบัติจริง การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติการ เพื่อนำผลไปปรับปรุงการปฏิบัติการ ขั้นตอนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพและปัญหาในการดำเนินงานทางด้านวินัยนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีอะไรบ้าง
3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภวย เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานทางด้านวินัยนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
3. เพื่อติดตามผลในการพัฒนาศักยภาพครูในการเสริมสร้างการมีวินัยนักเรียน โรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ทำให้ทราบสภาพและปัญหาของครูในการดำเนินงานทางด้านวินัยนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
2. ได้แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการสร้างเสริมวินัยนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

3. ครูผู้สอนในโรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภอยะรัง เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทักษะในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน และผลการวิจัยนี้จะเป็นสารสนเทศสำหรับหน่วยงานอื่นๆ ที่มีความสนใจที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน และเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ เพื่อที่จะนำไปพัฒนางานด้านอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของกลุ่มเป้าหมาย แบ่งเป็น
 - 1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 19 คน ประกอบด้วย
 - 1.1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน
 - 1.1.2 ครูประจำชั้น ป.1-ป.6 จำนวน 18 คน
 - 1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 123 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 10-15 จากประชากรหลักพัน (วาริ เฝิงสวัสดิ์, 2551, หน้า 187-188) ประกอบด้วย
 - 1.2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน
 - 1.2.2 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน
 - 1.2.3 ตัวแทนคณะกรรมการนักเรียน จำนวน 5 คน ได้แก่
 - 1.2.3.1 ด.ญ.สลิลทิพย์ ปุณริบุญรณ์ ชั้น ป.6/2
 - 1.2.3.2 ด.ญ.สิตางค์ กิณเรศ ชั้น ป.6/2
 - 1.2.3.3 ด.ญ.ศุภิสรา เหล่าสีคู่ ชั้น ป.6/3
 - 1.2.3.4 ด.ช.นันทพงษ์ พาละ ชั้น ป.6/1
 - 1.2.3.5 ด.ช.ธนกฤต อ่อนโพธิ์สา ชั้น ป.5/3
 - 1.2.4 นักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดวินัยที่ครูประจำชั้นเลือกห้องเรียนละ 3 คน รวมจำนวน 54 คน
 - 1.2.5 ผู้ปกครองนักเรียนในข้อ 1.2.4 จำนวน 54 คน
 - 1.3 กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 635 คน

1.4 กลุ่มผู้นิเทศจำนวน 3 คน ประกอบด้วย

1.4.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน

1.4.2 หัวหน้างานกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน

1.4.3 ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการพัฒนาศักยภาพครูในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภอสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ โดยใช้กรอบแนวคิดที่พัฒนา คือ ความมีวินัยของนักเรียน 2 ด้านดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546)

2.1.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง

2.1.1.1 การแต่งกาย

2.1.1.2 การตั้งใจเรียน

2.1.1.3 การตรงต่อเวลา

2.1.1.4 การเข้าแถว

2.1.1.5 การพูด

2.1.2 ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

2.1.2.1 การรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน

2.1.2.2 การปฏิบัติตามระเบียบแนวปฏิบัติของโรงเรียน

2.1.2.3 การรักษาสมบัติของโรงเรียน

2.1.2.4 การทิ้งขยะ

2.1.3 การเสริมสร้างวินัยนักเรียน

2.2 แนวทางที่ใช้ในการพัฒนา ประกอบด้วย

2.2.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2.2 การดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภอสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

2.2.2.1 การสอนสอดแทรกความรับผิดชอบในวิชาเรียน

2.2.2.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ใช้กิจกรรมลูกเสือ-ยุวกาชาด

2.2.3 การนิเทศภายใน

3. ขอบเขตด้านระเบียบวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยผู้วิจัยได้นำหลักการและขั้นตอนตามแนวคิดของ เคมมิสและแม็คแท็กการ์ท (Kemmis and McTaggart, 1988, หน้า 11 อ้างถึงในองอาจ นัยวัฒน์, 2554, หน้า 301-303) เป็นกระบวนการในการวิจัย 2 วงรอบ ประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planning)
2. การปฏิบัติการ (Action)
3. การสังเกตการณ์ (Observation)
4. การสะท้อนกลับ (Reflection)

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินการวิจัย

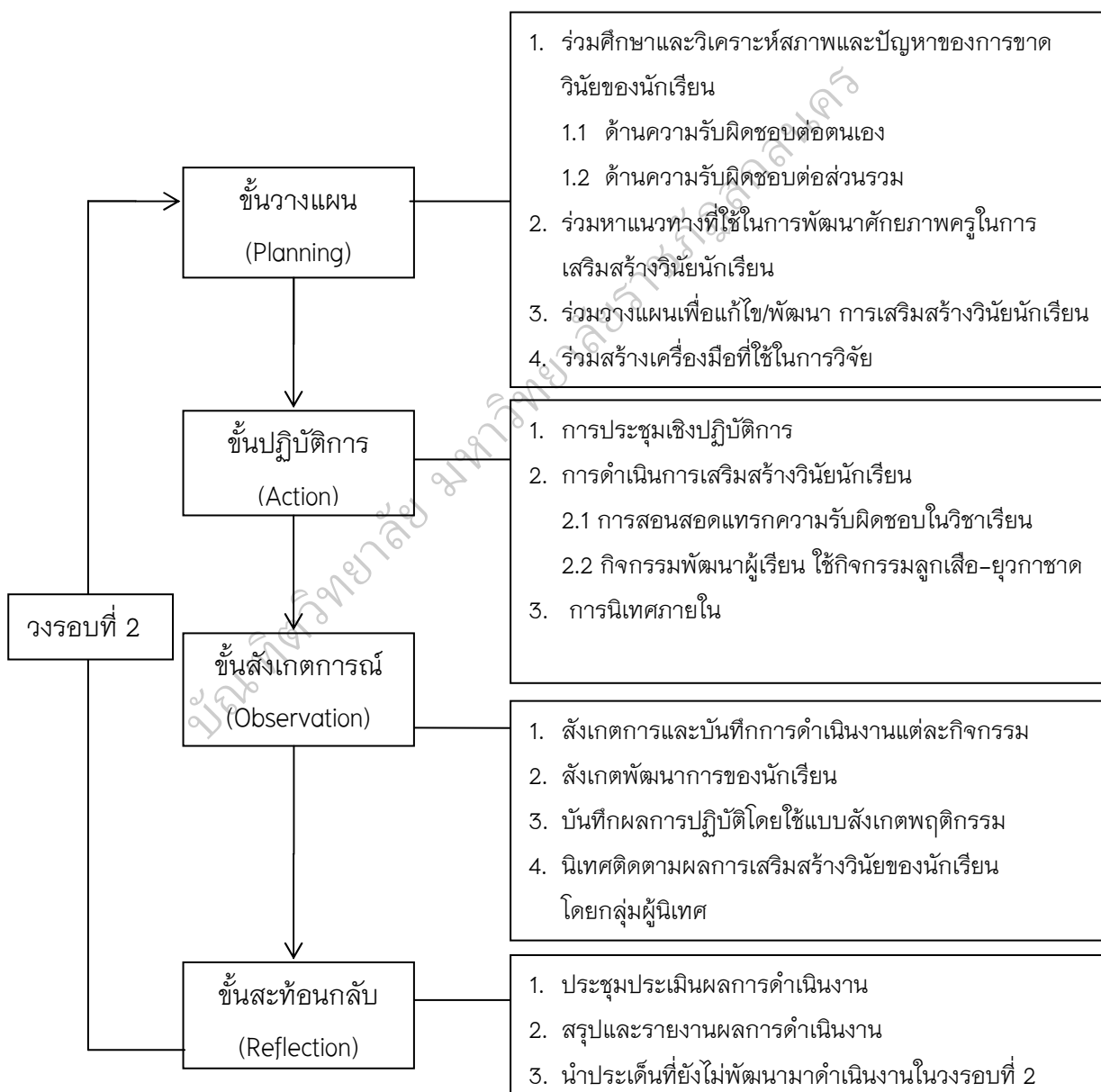
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยตั้งแต่ มิถุนายน 2559 – มีนาคม 2560

วงรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 8 มิถุนายน 2559 – 10 ตุลาคม 2559

วงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2559 – 31 มีนาคม 2560

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ตามแนวคิดของ เคมมิสและแม็คแท็กการ์ท (Kemmis and Mc Taggart, 1988, หน้า 11 อ้างถึงในองอาจ นัยพัฒน์, 2554, หน้า 301-303) มีขั้นตอนดำเนินงาน 4 ขั้นตอน โดยจะดำเนินการในวงรอบที่ 1 และหลังจากสะท้อนกลับแล้ว หากการที่ต้องดำเนินการต่อก็จะดำเนินการในวงรอบที่ 2 รายละเอียดแสดงดังในภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน หมายถึง สภาพที่เป็นจริงในการดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในด้านการปฏิบัติตามข้อประพฤติปฏิบัติข้อบังคับ ที่นักเรียนพึงประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภอสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2. ปัญหาการดำเนินงานในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน หมายถึง การที่นักเรียนขาดระเบียบวินัย ประพฤติปฏิบัติไม่เหมาะสมในการเป็นนักเรียน วินัยในตนเอง และวินัยต่อส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภอสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

3. การเสริมสร้างการมีวินัยของนักเรียน หมายถึง การดำเนินการใช้วิธีการในการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยกำหนดขึ้นเพื่อเสริมสร้างการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภอสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยมีการติดตามผลการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย

3.1 วินัยด้านความรับผิดชอบ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนในการรับผิดชอบซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

3.1.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรับผิดชอบต่อหน้าที่การเป็นนักเรียน คือ มีความขยัน ตั้งใจเรียน การตรงต่อเวลา ส่งการบ้านตามที่ครูมอบหมาย การแต่งกาย การเข้าแถว การพูด

3.1.2 ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม หมายถึง ความรับผิดชอบร่วมกันในการดูแลรักษาความสะอาดของโรงเรียน ดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน การทำความสะอาดห้องเรียน การทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ การประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบของโรงเรียน การทิ้งขยะ

4. การพัฒนาศักยภาพครูในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน หมายถึง การดำเนินการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ครู ตลอดจนการจัดกิจกรรม/โครงการเสริมเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณสมบัติอันพึงประสงค์และกลม่อเมลาให้นักเรียนเกิดความตระหนัก มีนิสัยและจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบโรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำนวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยมีแนวทางการพัฒนาดังนี้

4.1 แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ความมุ่งมั่นและความสามารถในการปฏิบัติงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน ของคณะครูและบุคลากรโรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำนวย ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาวินัยนักเรียนอย่างจริงจัง และมีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการดังนี้

4.1.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง กิจกรรมการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนแก่คณะครูและบุคลากร และการมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้คณะครูปฏิบัติกิจกรรม/โครงการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนที่โรงเรียนกำหนดขึ้นเพื่อส่งเสริม ปลูกฝัง พัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนและกำกับดูแลให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างจริงจังต่อเนื่องจนติดเป็นนิสัยตลอดไป

4.1.2 การสอนสอดแทรกความรับผิดชอบในวิชาเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมการสอนที่สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อส่วนรวม ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และลูกเสือ ยุวกาชาด เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการมีวินัยในตนเองและต่อส่วนรวม

4.1.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ลูกเสือ-ยุวกาชาด หมายถึง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ผู้เรียนต้องผ่านการประเมิน โดยการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ-ยุวกาชาด โดยเน้นการมีระเบียบวินัยเป็นสำคัญ

4.1.4 การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการกำกับ ติดตาม เสนอแนะ ให้ขวัญกำลังใจและประเมินผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร โดยประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ มีเป้าหมายเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างการมีระเบียบวินัยต่อตนเองและต่อส่วนรวมของนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ผลของการพัฒนาศักยภาพครูในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน หมายถึง ผลของการดำเนินการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ครู ช่วยพัฒนาคุณภาพและวิธีการทำงานของครู ทำให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน มีความรู้เพิ่มขึ้น เข้าใจบทบาทหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้น

6. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าของคณะผู้วิจัย เพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน โดยการระบุปัญหาหรือความต้องการพัฒนาในงานที่รับผิดชอบ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติ สังเกต และสะท้อนผลการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

6.1 การวางแผน (Planning) หมายถึง การสำรวจสภาพปัญหาการมีวินัยในตนเองและส่วนรวม เพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนา โดยมีผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันวางแผนเพื่อหาเครื่องมือในการแก้ปัญหา กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการดำเนินงานตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

6.2 การปฏิบัติการ (Action) หมายถึง การนำข้อมูลในชั้นวางแผนมาดำเนินการปฏิบัติการ ปรับปรุง หรือแก้ไขปัญหาคารขาดวินัยในตนเองและส่วนรวม โดยมีผู้วิจัย และกลุ่มผู้ร่วมวิจัยช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูล

6.3 การสังเกตการณ์ (Observation) หมายถึง การให้ผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงการมีวินัยในตนเองและส่วนรวม พร้อมกับจดบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้น

6.4 การสะท้อนกลับ (Reflection) หมายถึง การประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการแก้ปัญหาการมีวินัยในตนเองและส่วนรวมของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและวางแผนการปฏิบัติการต่อไปจนกว่าจะแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเองและส่วนรวมของนักเรียนให้อยู่ในระดับที่น่าพอใจ

7. กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา หมายถึง ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่สอนและเป็นครูประจำชั้นนักเรียน บิดา มารดา หรือผู้รับผิดชอบอบรมเลี้ยงดูนักเรียน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย

7.1 นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภวย อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

7.2 ครู หมายถึง ครูผู้สอน ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนและเป็นครูประจำชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ภาคเรียน ที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งมีบทบาทในการสอนสอดแทรกกิจกรรมด้านความรับผิดชอบและเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

7.3 ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้รับผิดชอบอบรมเลี้ยงดูนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ภาคเรียน ที่ 1 ปีการศึกษา 2559

7.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรรมการซึ่งเป็นตัวแทนของผู้นำชุมชนที่แต่งตั้งตามคำสั่งของโรงเรียนอนุบาลสาสนสิทธิ์อำเภวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ